

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdani na leto . . . . . gld. 21.—
Za samo večerno izdanje . . . . . 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.
Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvu, odpravištvu in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.
(Novejše vesti.)

Dunaj 13. (Zbornica poslancev.) Tekom razprave o uravnavi plač državnim uslužbencem je poslanec Wolf ostro napadal vlado in vprašal predsednika, ako hoče varovati parlamentarna prava napram vladi, ki buje zopet hoče početi vladata s § 14 in tako proti volji parlamenta in naroda dognati proračunski in nagodbeni provizorij. Predsednik je poklical Wolfa na red in je rekel, da je del on proračun in nagodbeni provizorij na dnevni red in ako bi zbornica hotela storiti svojo dolžnost, bilo bi prav lahko mogoče rešiti predloge parlamentarnim potom. Ako pa se ne zgodi to, tedaj je zbornica ista, ki izziva vlado, da se posluži § 14. Predsednik je nasvetoval, naj bode prihodnja seja danes zvečer z dnevnim redom: Lokalne železnice. Poslanec Schönerer je temu predlogu prigovarjal, ker se ne strinja z opravičnim redom in je govoril o jezikovnih neredbah. Konečno je predlagal, naj se prihodnja seja določi za jutri ob 10. uri.

Poslanec Gross je izjavil, da se z večerno sejo ne zagreši ničesar, ker gre za predloge, na katerih je ležeče vladi. Na to je bil predlog predsednikov sprejet z vsemi glasovi, izključno glasov Schönererjevcev in nekaterih členov nemške ljudske stranke in seja se je zaključila.

Poslanec Lenassi je interpeliral radi izzivanja italijanskega prebivalstva v Gorici od strani Slovencev.

Poslanec grof Alfred Coronini je interpeliral radi sklepa trgovinske komore, tičočega se subvencije parnega tramwaya, ki se namerava zgraditi iz Gorice v Oglej.

Poslanec dr. Kramar in tovariši so interpelirali trgovinskega ministra radi varstvene carine na železo.

Dunaj 13. (Večerna seja). Poslanec Schönerer in tovariši so predlagali, naj se ministerski predsednik grof Thun, bivši minister dr. Baernreither, sedanji trgovinski minister baron Dipauli in sedanji justični minister pl. Ruber postavijo na zatožno klop, radi neklih naredeb za poštne urade. Zbornica je razpravljala o zakonih za lokalne železnice.

Predloga obseza 25 lokalnih železnice z ukupno dolžino 825 kilometrov. Za te železnice bi znašali izdatki 514 milijonov gld.

Železniški minister pl. Wittek je izjavil med drugim, da se je z ozirom na socialnopolitično oskrb izdatno poskrbelo za varstvo delavcev. Minister je zagotavljal, da si je ministerstvo nadelo dolžnost, skrbeti, da se ugoti posameznim skupinam interesentov in bode kolikor mogoče realizovalo različne načrte, toda pred vsem je treba, da se rešijo zrelejši načrti.

Minister prosi torej, naj se sprejme predloga. Potem, ko je govorilo še več govornikov, je bila seja zaključena ob 10. in pol uri zvečer. Prihodnja seja bode jutri ob 7. uri zvečer.

Sredce 13. Naučni minister Vazov je podal svojo ostavko.

Madrid 13. Zagotavlja se, da ministerski predsednik Sagasta razpusti komoro pred ratifikacijo mirovne pogodbe.

S o d i e !

(Izv. dopis.)

(Zvržetek.)

To bi bilo torej poročilo o tisti glasoviti seji deželnega zbora istrskega od dne 17. januarja 1896. Menimo, da dogodki iz te seje govore v lapidarnem zlogu. Poročilo o tej seji je najkvalitetnejši dokument v pravi o učiteljskem vprašanju v Istri. In prav z ozirom na važnost tega dokumenta hočemo podati kratko rekapitulacijo glavnih momentov.

A) Faktični zaključki iz seje:

1.) Za zboljšanje učiteljem so govorili poslanci: Mandić, Kompare, Spinčić iz slovenske manjšine — iz italijanske večine pa jedini dr. Venier.

2. Mandić je stavil formalni predlog, da se **takoj** prične se zboljšanjem!

3.) Predsednik dež. zbora ni hotel dati niti na glasovanje taga predloga, kar je bilo jednostavno nasilstvo!

4.) Da se manjšina reši se svojim načelom za zboljšanje, se je pridružila predlogu Venierovemu.

5. Proti so govorili **Gambini** (in kako!), Costantini in Rizzi se šolsko komisijo (sestoječo iz 8 členov).

6.) Venier je **odstopil** od prvotnega predloga svojega.

7.) Slov. poslanci so **bili za učitelje in so storili vse, kar je bilo mogoče palamentarnim potom,**

B) Parlamentarne pomisli:

Manjšina sama za se bi ne bila prodrla s predlogom Mandićevim, ker bi večina ne bila glasovala zanj v takih razmerah, kakor je faktično z manjšino v dež. zboru. Vsled tega se je manjšina pridružila Venierovemu predlogu, ki je dajal odboru **le eno leto** odloga za zboljšanje. Dr. Venier (najbolj spoštovanja vredna oseba v italijanski večini) je morda resno mislil se svojim predlogom. Manjšina in Venier z 7 tovariši dali bi bili 16 glasov. Tako bi bil Venierov predlog takrat prodril, a zdaj bi bilo že pomagano učiteljem.

Vse to pa so protigovorniki, na čelu jim Gambini, podrli z insinuvacijo, da so v tem vprašanju nekateri italijanski poslanci koalirani z slovensko manjšino.

Take insinuvacije pa ne bi na italijanski strani prenesel nihče; vsled tega je Venier umakni svoj predlog. Dr. Gambini je še dalje strašil se šol. taksami (katere je leto pozneje vroče branil) in je konečno — triumfal, pokopavši učiteljske zahteve! Iz Costantinijevega govora je razvidno to le: pomagajte, ako hočete, učiteljem po mestih (t. j. italijanskim), onim na deželi (t. j. slovenskim) **nikdar!** Dr. Rizzi je lepo zvito spojil obeh teh predgovornikov misli in je formuliral zadnji predlog in zaslužil opazko, ki mu jo je zalučal Laginja. (Lisjak!).

Vsa buka, vse kričanje in zgoraj opisani prizori pa so bili prirejeni v to svrhu, da se podžge odij v Venieru in njegovih pristaših proti slov. poslancem, in da se pač kompaktno glasuje proti namenu njihovemu. — Sicut erat in principio!

C) Dodatek o »Dixi-ju«.

Kdor kolikor toliko pozna razmere istrske, ni trebal Bog zna hake diplomatske bistrosti za spoznanje, da je Dixi-jev napad na slovenske poslance isteške došel iz okraja Volosko-podgradskega. Ta okolnost je velevažna činitelj! Kdo ne ve, kaj sta vse poskušala vlada in dež. odbor, čegar duša je Gambini, da bi uničila oni okraj, toli važen za slovansko stvar Istre!

Dobra 4 leta je že, kar delajeta na to z vsemi sredstvi — po načelu »osar tutto«.

Na čelu temu podiranju je znani dr. Krstić v imenu gospodov iz Trsta in Poreča. Vse, kar je od naroda odklonjenih oseb, je z njim! A ravno to je naša sreča! Narod pozna kvalifikacijo — nočemo rabiti huje besede — te družbe in to je vzrok, da Krstićevo peklensko delo ne napreduje, kar jezi in žali njegove gospode.

»Dixi« je v istem okraju čez dve leti, če ne že tri. Prišel je tje po želji Gambinija; to znamo absolutno, pozitivno. Že do sedaj ni bil priljubljen nikjer, nihče mu ni mogel prav zaupati! Zdaj se je razkril — da ni naš! Čujte! »Učiteljsko društvo za koperski okraj« je zborovalo v Dekanij, Boljuncu in v Dolini radi zboljšanja razmer in skoro vsako leto je ta točka na dnevnem redu. Vsakikrat je bil navzoč dež. posl. g. Kompare, ki je dajal nasvete, ter je v imenu slov. dež. poslancev obljubil vso pomoč. Da, celo točke o gori razpravljani prošnji je formuliral nekoliko in storil posredovalnih korakov na strani italijanskega učiteljstva. Navseh teh zborovanjih je bil navzoč tudi »Dixi«. In ta mož napada sedaj naše poslance — on, »eucek« naših najhujših narodnih nasprotnikov! Pomilujemo one slovenske liste, ki so se dali tako zlobno mistificirati!! Slovenske učitelje prosimo sedaj: Roko na srce! Prečitajte ta spis trezno in pazno in sodite po — dejstvih! Uverjen sem, da Vas zalije rudečica nevolje, ko se uverite, kako se je vaša poštenastvar zlorabljala za tako krivico in za take namene! Uverjeni bodite, da hrvatski-slovenski poslanci — vzlie vneboupijoči krivci, ki so jo morali pretrpeti — ostanejo tudi v bodoče vaši iskreni prijatelji, kakoršni so bili vsikdar in vselej.

Dixi-ju & compagni kličem iz dna duše: **Le proč iz Istre, kamor-koli, makar — v Ljubljano!** Zadnja beseda velja slovenski javnosti: razsodni sodite!
»Tudi-učitelje«.

„Slovanski pregled“.

Poroča D. L. Selski.

(Zvržetek.)

Varšavski dopisnik omenja tudi, kako napreduje skrb za izobrazbo naroda s tem, da se pridno izdajajo cene knjižnice za ljudstvo.

Dopis iz Vilne javlja, da so odkrili v Vilni, glavnem mestu Litvanskega (Litvansko je rodilo Mickiewicza) dne 20. listopada spomenik generalu Muravjevu! A kaj je to kaj tako hudega? vprašate. Kdo je bil Muravjev?

V dobi, ko se nekaj govori o koncesijah Poljakom, ko stopa ruski car pred Evropo s palmovo vejo miru v roki, v dobi, ko se praznovanje stoletnice velikega Mickiewicza na vse mogoče načine

potlačuje, v tej dobi postavljati v glavnem mestu Litvanskega, v čisto polski Vilni spomenik Muravjevu — to je veliko izzivanje Poljakov!

Muravjev je bil samosilnik, trinog prve vrste. Rusi sami so ga imenovali »rablja«, a tudi sam si je dal najlepše spričevalo nele s svojimi dejanji, ampak tudi z besedami. Rekel je: »Jaz nisem izmed onih Muravjev, katere obešajo, ampak kateri obešajo!«

Ako seštejemo vse obsojene na Litvanskem za vlade Muravjeva (1863—1865.), zadene jedno osebo tri dni. Obsojal je k smrti domače plemenitake, dijake, uradnike, duhovnike, meščane in kmete. Duhovnika Stan. Izgora je obsodil n. pr. na smrt, da ga ustrelé radi tega, ker je prečital na propovednici oglas narodne vlade. Sam pravoslavni metropolit Jos. Semasko je zaman prosil milosti zanj, dasi je Muravjev čislal metropolita.

Temu neusmiljenemu zatiraleu Poljakov odkril se je spomenik ob navzočnosti (vsaj oglašili so se, da pridejo) ministra notranjih razmer Goremykina, vnanjih stvari Muravjeva, min. pravosodja Muravjeva in senatorja Filipova. A spomenik je še premalo.

Vlada je celo pozvala mestno starešinstvo, da bi imenovalo jedno predmestje in jedno ulico po »rablju« Muravjevu! (A to mestno starešinstvo je v večini poljsko.)

Dopisnik s Poznanskega opisuje volilni boj Poljakov za nemški državni zbor in deželni. Omenja, kako se širi med Poljaki narodna zavest in kako se speminjajo Čehov, ki so jim vzor narodnih čednostij, odločnosti in doslednosti v delu.

Dopis iz Pariza govori o tamošnji poljski emigrantski naselbini ter priporoča, naj bi se začela krepka vzajemnost med Čehi in Poljaki v Parizu s tem, da bi izdajali v Parizu francosko pisani list, ki bi razlagal in razširjal češko-poljsko misel.

Bolgarski dopisnik dr. Balan iz Sredce popisuje življenje in delovanje Vasilja Aprilova, čegar zemeljske ostanke so prepeljali iz Rumunije, kjer je umrl 1847., v njega rojstni kraj v tisti dobi, ko Slovenci Kopitarjeve in Srbi Vukove. Aprilov si je pridobil veliko zaslug za narodno šolstvo bulgarsko, on je dal prvi migljaj, da se je ustanovilo više učilišče v Sofiji, katero pa bi se bilo moglo po njegovih računih osnovati šele 2. vinotoka 1927. Ugodne razmere pa so pripomogle, da se je osnovalo vseučilišče že 50 let poprej. Da bi bila tudi nam Slovencem tako sreča mila!

O dopisu o beneških Slovencih ne omenjam podrobnostij, ker ga v prvi priliki prevedem doslovno.

Zadnji dopis je s Koroškega in to tretji že. Dopisnik podaja zgodovinski razvoj ponemčevanja na Koroškem, ki se je začelo s političkim podjarmljanjem in s krščanstvom, ker nemški misijonarji so, kakor pravi sam Slomšek, »prinesli sv. vere luč, prave omike ključ — pa tudi desetine in tlake«.

Na koncu so razne beležke, kritike in naznanila, tičočna se književnosti, znanstva itd.

Vsaka številka »Sl. pr.« nam jasno priča, kako potrebnega dela se je lotil urednik g. Černý. Vsakdo, kdor hoče poznati slovanstvo, kakoršno je v resnici, a ne, kakoršno se nam kaže na slavnostnih banketih in komerzih, seže naj po »Sl. pr.«

Slovenci imamo gotovo še posebej vzroka dovolj, da se seznanjamo z realno slovensko vzajemnostjo, katero se obdržimo, brez katere pademo. A zdi se mi, da nam požrtvovalna tako vzajemnost nič kaj ne diši; kaj hočemo: mi se moramo pač brigati za razne druge stvari, ki so daleč izven sfere — slovanskih interesov.....

DOPISI.

Trnovo pri Gorici, 6. decembra 1898. (Izv. dopis.) Menda ga ni kraja v širni Avstriji, ki bi ne bil slovesno praznoval dneva 2. decembra t. l., slovesnega dneva 50-letnice vladanja Njeg. Veličanstva presv. cesarja Frana Josipa I. Tudi mi smo se potrudili, kolikor so nam dopuščale naše skromne moči, da vredno povečiamo ta dan.

Že na predvečer je naznanjalo veselo pritrkovanje zvonov ter pokanje topičev pozno v noč, da bode prihodnjega dne kaj posebnega. Lepo razsvetljena cerkev in zvonik ter mogočni kresovi so podpirali ta naznanila ter širili preko Vipavske,

Krasa in Furlanije vest, da tudi mi bomo in se veselimo. Prihodnji dan pa je bil dan splošnega veselja in radosti. Nad 40 zastav (ruskih — oprostite — slovenskih in cesarskih) je bilo razobešenih po občini.

Ob 9. uri je bila slovesna sv. maša, katere se je udeležilo starešinstvo ter uradno osebje polnoštevilno, bivši vojaki s spominskimi svetinjami, šolska mladina in drugi občanarji. Cerkev je bila natlačena, kakor je navada le ob praznikih.

Po cerkvenem opravilu se je sešlo starešinstvo v slavnostno sejo in je sklenilo enoglasno izjavo neomajne zvestobe in udanosti Njegovemu Veličanstvu.

Nadalje je dovolilo 100 gld. za »Šolski dom« v Gorici, 20 gld. za spomenik Njeg. Veličanstvu v Ljubljani ter 10 gld. za Alojzijevešče v Gorici. Po seji je trajalo veselje pozno v noč ter napitnica se je vrstila za napitnico, posebno še, ker ni vedel nikdo, kako so prav istočasno Goriški Slovenci morali poskriti svoje »ruske« zastave.

Gospod urednik! To so lepi pojavi; ali oprostite, še nekaj imam na sreč, kar bi tudi rad stresel, pa prosim, ne v — koš.

Že več let sem so se dogajale v tukajšnji občini (oddelek Voglarji) ter v sosednji občini Grgar (Podgozdom) razne manjše in večje tatvine. Vsa preiskovanja naših vrlih orožnikov niso mogla posvetiti v te skrivne prostore. Hvala Bogu, da se je sedanjemu gosp. stražmojstru Uraniču zadnji čas posrečilo vendar-le, iztakniti skrivališče ter vse gnjezdo teh srak oddati slavnemu sodišču v roke. Morda bomo od zdaj naprej mirno spali, morda nam ta srečni in modri korak gosp. stražmojstra iztakne tudi onega lopova, ki je dne 1. januarja t. l. obstrelil tukajšnjega poštnega sela! Dal Rog! Vsakako pa zasluži g. stražmojster Uranič pohvalo, kakoršna ne bi smela izostati tudi od pristojne strani. Mi se mu zahvaljujemo iz srea ter smo mu zelo hvaležni za to.

Pristojne oblasti pa prosimo, naj bi v tukajšnji občini ustanovile orožniško postajo, ker bi orožniki od tukaj lažje opravljali svojo službo, nego iz Čepovana. Postaja v Čepovanu naj le ostane, tukaj pa naj se napravi še ena.

Podmrzovski.

Politični pregled.

V Trstu, dne 14. decembra.

Novi voditelj poštnega in brzojavnega ravnateljstva, gospod viši poštni svetnik Moric Felicetti pl. Liebenfels, je nastopil svojo službo dne 10. t. m. in je ob tej priliki govoril znamenit govor do zbranega ravnateljstvenega osebja.

Kakor smo spregovorili odkrito besedo odhajajočemu ravnatelju, tako treba, da govorimo primerno besedo novemu voditelju tega važnega zavoda.

Ume se ob sebi, da bomo čakali dejanj, predno bomo izrekli kako sodbo. Menimo pa, da nikakor ne prejudiciramo tej sodbi, ako beležimo tu, da prvi nastop novega moža ni napravil slabega utisa na nas. V prvo je pohvaliti, da je nemudoma odpravil tisto »prezidijalno kancelijo«, s katero se je bil obdal njegov prednik kakor kakim kitajskim zidom, da so občinstvo in uradniki skoro laglje prihajali na Dunaj do cesarja, nego pa do poštnega ravnatelja, oziroma šefa. V drugo nam nekako ugaja tudi gori omenjeni govor. Da je napravil ne vemo koliko poklonov njegovemu predniku, to je stvar tradicije, ki se umeje sama ob sebi, in jej ni torej pripisovati nobene važnosti. Pa saj tudi mi nismo nikdar tajili, da ne bi bil ravnatelj Pokorny dober organizator in je bilo res hvalevredno njegovo delovanje v strogo poštnotehniškem pogledu. Uvedel je res marsikaj praktičnega. Neizprosní protivniki pa smo bili duhu, ki je prevejal poštno upravo za časa poslovanja gospoda Pokornega! Ta duh je bil jednostranski, animozen do jedne narodnosti v deželi. V to ne treba nikakih nadaljnjih dokazov, ako le prečitamo, kar sta pisala »Indipendente« in »Piccolo« temu gospodu v slovo. Seveda je tu dopuščeno vprašanje: da-li bi bil Pokorny tak, kakoršen je bil, da je imel drugačnih ljudi okoli sebe!! To je vprašanje, o katerem bi se moglo mnogo

razmišljati. In ravno z ozirom na to vprašanje se nam vidijo par akcentov v nagovoru gospoda Felicettija jako pomembnimi. Rekel je n. pr.: »Ne bi hotel zamuditi, gospodje moji, da vas spomnim na to, da sem sploh prisiljen — dokler ne zadobim zadostnega poznanja oseb in razmer —, da gledam z vašimi očmi. Pričakujem torej, da boste, zlasti v bližnji bodočnosti, imeli pred očmi svojo soodgovornost ter da mi boste dajali svoje informacije ono vestnostjo in lojalnostjo, kakoršno je pričakovati od gentelmana in kakoršno zahtevam od uradnika!«

Zakaj je novi funkcionar tolikim povdarkom apeloval tako rekoč na poštenje onih, katerih sveta potrebuje?! To povdarjanje je padlo v oči vsakomur, nikdo se ni mogel iznebiti domnevanja, da mož kaj sluti ali celo tudi ve, da v tem pogledu dosedaj ni bilo vse tako, kakor bi moralo biti?! Ali meni gospod Felicetti, da je razlogov za bojazen, da bi ga mogle zavesti na krivo pot — nelojalne informacije? Kdo more vedeti to?! Ali mi vsaj smo prejeli takov utis, kakor da je novi voditelj poštné direkcije posebnim namenom spregovoril ono apostrofo do svojih najbližnjih podrejenih, ker se je nekoliko naučil iz skušenj — gospoda Pokornega!!

Pa čemu bi dalje ugibali o tem, ko hočemo čakati dejanj bodočnosti! Dovolili bi si le par nujnih besed. Namenoma govorimo na tem mestu, ki je namenjen resnim političkim vprašanjem.

Mi želimo iskreno, da bi med nami in novim funkcionarjem zavladalo razmerje, do kakoršnega ni moglo priti z njegovim prednikom. Kakor poznavalec razmer želimo, da bi bil gosp. Felicetti dober — politik!! Nikar naj se ne ustraši; niti sanja nam se ne, da bi poštni ravnatelj moral aktivno posezati v politiko. Nasprotno želimo. Tu v nas so posebne razmere in pojmi so tako skaljeni in strast je tako otrovala vse javno življenje, da se vsaka tudi najbolj nepolitična stvar razpleta v političke boje. V tem pa tiči največja nevarnost za vsakega višjega funkcionarja na Primorskem!! Brezvesten je uradnik, ki ob takih razmerah posega v politične boje, ali v teh krajih je neraben viši uradnik, ki ne pozna teh bojev in vzrokov, ki jih vodijo. S politiko se ne sme baviti, ali studirati mora razmere, stranke in osebe, ako hoče, da on in njegov urad žnjim ne zaideta — v politiko! Zato treba, da spoznava, da gleda — svojimi očmi, ako hoče obvarovati svojo ladijo, da ne zaide na široko, viharo morje. Poznati mora politične stranke, da se more odtezati vplivu strank, a kažipotom mu bodi prizadevanje, da sleherni — brez ozira na narodnost in pol. stališče — dobiva v vsakem pogledu, česar sme zahtevati od državnega zavoda po zakonu in po pravu!

Ne vidi se nam potrebno, da bi tu pisali rekriminacije, ampak pravimo le, da za državnega funkcionarja je ni usodnejše stvari, nego so politične ovacije pred njegovim stanom! To je bil greh minulosti, katerega naj se izogiblje bodočnost!

Želimo torej, da se novi voditelj ravnateljstva pošte in brzojava v Trstu temeljito seznani z razmerami v vsem razsežju tega ravnateljstva in da potem — brez animoznosti do kogar-si-bodi — uredi svoje poslovanje po svojem poštenem prepričanju, kakor zahtevati po zakonu zajamčena jednakost vseh in praktična potreba. Pa še nekaj: zahteva naj take prosvetljene dobrohotnosti in objektivnosti tudi — od vseh podrejenih mu uradnikov!

Državni zbor. V včerajšnji zbornici poslancev je bilo vse polno interpelacij in odgovorov na interpelacije.

Posl. Dzieduszycki je predlagal, da se vsi predlogi, tičočí se preosnove tiskovnega zakona, brez prvega čitanja izroče tiskovnemu odseku. Predsednik je rekel, da ukrene tako.

Ko se je pretrgala razprava o uravnavi plač državnim uslužbenecem je posl. Wolf ostro napadal vlado in je vprašal predsednika, da-li hoče varovati pravice parlamenta proti samovlastnosti vlade, katera da hoče proti volji parlamenta in ljudstva zopet porabiti § 14. za rešenje proračunskega in nagodbenega proviznrija. Predsednik je odgovoril na kratko, da parlament sam sili vlado k temu.

Schönerer se je vso srditostjo uprl predlogu predsednika, da bi bila zvečer seja. Napadal je tudi druge Nemce, očitaje jim mlačnost, češ, da store vse, kar hoče vlada. Gross je branil Nemce pred temi očitaji. Predlog predsednikov se je vsprejel.

Posl. Lenassi je interpeliral radi provokacij Slovencev v Gorici (No, mi smo jako radovedni na to interpelacijo.), posl. grof Alfred Coronini pa radi sklepa trgovinske zbornice v Gorici za subvencijo tramwaya iz Gorice v Oglej.

V večerni seji so predlagali Schönerer in tovariši, da se ministri Thun, Dipauli, Ruber in bivši minister Bärnreither stavijo pod obtožbo, ker so baje izdali okrožnico do poštinih uradov, da je zapleniti vabila na naročbo Schönererjanskega glasila »Unverfälschte deutsche Worte«. Zbornica je nadaljevala razpravo zakona o lokalnih železnicah. Minister za železnice je povdarjal, da je poskrbljeno za varstvo delavcev.

Kriza na Ogerskem. Vprašanje predsedništva zbornice je menda rešeno. Predsednikom postane minister za notranje stvari Perezel. Vlada stranka se nadeja, da opozicija ne bode obstruirala proti tej izvolitvi. Ministerstvo za notranje stvari bode vodil Banffy sam.

Položenje je napeto isto tako, kakor je bilo pred avdencijo Banffy-a na Dunaju. Opozicijonaleci so skoro še bolj razdraženi in obdolžujejo Banffy a, da je neresnično poročal cesarju. Opozicijonalni listi izražajo bojazen, da se pripravlja za Ogersko nevaren eksperiment.

V državnem zboru Nemikem so govorili včeraj o — avstrijskih stvareh. Ali so čudni in predzrni. V isti hip, ko je poslanec Bassermann — govoril o izganjanju tujih podanikov iz Avstrije — zatrjal, da Nemčija ne dovoljuje nikake cenzure njenih dejanj od strani inozemstva, se je mož utikal v notranje stvari Avstrije, mené, da ga navdajajo skrbjo dogodki v Avstriji. Tako torej: oni ne dovoljujejo drugim cenzure, ali to pa hočejo, da bi oni smeli cenzurirati druge. Pa je že res pomizovalno to, kake piavice si arogirajo ti naši ljubi zavezniki! Sedaj govorje v Berlinu, sedaj v Rimu kakor da bi avstrijska vlada ne imela svojega sedeža na Dunaju! Dobro je povedal Poljak Motty, da je narodni čut Nemcev degeneriral v fanatizem.

Domače vesti.

Iz uradniških krogov smo prejeli in objavljamo, prepuščaje vso odgovornost gg. dopisnikom: Slednjič so vendar položili svoje prošnje za umirovljenje oni gospodje na tukajšnji dogani, ki služijo že davno čez 40 let. — Hvala Bogu! si misli gotovo oni mlajši naraščaj, ki že dolgo čaka na povišanje.

Mesto vodje tukajšnje dogane še ni popolnjeno. Pričakuje se pa od dne do dne imenovanje na to važno mesto. Ako ne bode imenovan sedanjí vicedirektor, kateri slušbuje tudi nad 40 let, torej odide tudi on, in hosti sprazneni dve mesti vice-direktorjev! Po takem bode nova vsa glava temu velikemu uradu, kar pa gotovo ne bode koristno ni za trgovino, ni za uradnike! To mora pripoznati vsakdo, ki se je kedaj brigal za ta zavod in za kupčijske razmere.

Vice-direktor Kurz je blaga oseba, zlatega značaja, včasih tudi malo pedant (pa na takem uradu ni drugače mogoče), prijazen z vsakim. V narodnem ozlru ne pozna razlike, in ni nikdar dopuščal preprirov med podrejenim mu obsebjem. Mož sedi na tem mestu že 18 let ter pozna razmere popolnoma, toliko kupčijske, kolikor tudi uradniške. — O delovanju njegovem pa se mora reči, da tako ambicioznih uradnikov ima Avstrija malo.

Vsaki drugi novo imenovani vodja — in ako bo še taka juridična kapaciteta — sedel bo na mestu vodje le kakor novinec, ter trebalo mu bode nekaj let za praktično izvežbo.

Gospod Kurz bi bil popolnoma na svojem mestu, a v pomoč naj se mu imenujeta dva izvežbana, praktična, objektivno misleča in delevna strokovnjaka-viša kontrolorja; vice direktarjema pa moža, katera sta po svojih zaslužkih dosegla svoji mesti, ne pa po viši protekciji, ker Trst potrebuje delavnih moči, ne pa tacihi, ki imajo v viših krogih dobrih prijateljev — v glavi pa nič!

Gonja proti hrvatskemu gimnaziju v Pazinu se nadaljuje vso silo. Sedaj se je oglašil tudi deželni odbor — tržaški in župan je poslal energičen protest. Spada-li Pazin v področje dež. odbora tržaškega? Od tega glasu provincije tržaške se nadeja »Piccolo« posebnega utisa.

Hujskanja se imajo torej pričeti po receptu »Piccolovem« in vrsto odpre — glasoviti Piran! Tam bo v nedeljo velik shod.

»Piccolo« nadaljuje danes svoje hujskanje na uprav nesramen način. To je očitno hujskanje na izgrede. To bi nas potipal g. državni pravdnik, ako bi mi hoteli hujskati svoje ljudstvo na tak način!!

Pričakovati je torej zapet hrupnih dogodkov. Na vseh ustih je vprašanje sedaj, kako se bode vedla vlada?! Mi smo že rekli, da se nam zdi skoro nemogoče, da bi vlada ponovila greh, ki ga je storila enkrat v neumljivi neodločnosti svoji. Dunajski poročevalce »Slov. Naroda« zatrja, da je pooblaščen od najavtoritativnejše strani naznaniti, da se vlada ne uda!!

To je tudi res najverjetnejše, ali ne pozabimo, da smo v Avstriji — kjer se jako rade dogajajo tudi neverjetne stvari. Vsakako je našim poslanecem dolžnost, da kakor vojak neprestano stojijo na straži.

Protest županov na Goriškem. Slovenski županje Goriške so odposlali vladi energičen protest zoper postopanje goriških oblasti z slovenskim prebivalstvom, sosebno pa povodom cesarjevega jubileja. Protest zahteva zadoščenja za žaljenje, ki se je dogodilo Slovincem.

Tako je prav! Županje so prvi zastopniki naroda, iz njih usta govori užaljeni narod naš! Vrli župani goriške okolice so pokazali na pravo pot, njim naj slede tudi drugi, da se ves narod združi v slovesen protest proti razmeram, kakoršnih ne prenaša mirno noben narod, ako ima le mrvice zmisla za svojo — čast!

„Mattino“ je prenehal. Danes ga nismo dobili več. Odstop, to je bil menda edini čin tega lista, katerega moremo pohvaliti. Tisti »konservativni« krogi, v katerih imenu je hotel govoriti »Mattino«, so se itak že davno potopili v progresovskih nazorih in morejo po takem mirnim srcem prepuščati tudi svoje novinarsko zastopstvo — »Piccolo« in »Indipendentu«. Za stranko, katere ni, je lastno glasilo zgolj potrata.

Pevsko društvo „Hajdrih“ na Proseku priredi dne 5. februarja svojo predpušno veselico z glediščno igro, petjem in plesom. Toliko nanzanje drugim narodnim društvom.

Čast komur čast! Pišejo nam: Te dni sem imel priliko govoriti z nekaterimi členi pevskega društva »Kolo«. Vprašal sem iste, kako da so imeli toliko srčnosti, da so najeli za svoj koncert največje gledališče tržaško?! Pa še pod trdim pogojem, da ne smejo rabiti glavnega sredstva za reklamo: plakatov! V odgovor se mi je povedalo, da je društvo — oziroma društvenice, društveniki in prijatelji istega — razdelilo že 7000 vabil ter da računajo za gotovo, da bode gledališče polno. Povedalo se mi je tudi, da so se prijavile: »Ljubljana« z 8 členi, »Slava« in »Adrija« v polnem številu, ostala pevska društva pa po mnogoštevilnih deputacijah! Iz Istre pride več poznanih rodoljubov. Gorica in Solkan bosta tudi častno zastopana!

Z eno besedo, ta koncert da bode prava manifestacija slovenske ekzistence in življenja slovenskega življa na teh tleh.

Kaže torej, da se zares popolnoma posreči ta veliki koncert. Ker bode na vhodu v gledališče gotovo gneča, opozarjam naše slavno meščanstvo, naj si že med tednom preskrbi lože in sedeže. Nekdo.

Za „Božičnico“ so nadalje darovali: g. Franja Macák 10 K, gd. E. Horak 10 K, gč. Marija Dolinar, gč. Helena Legat, gč. Regina Balanč po 2 K, gd. Košmerlj 3 K, gč. Ant. Pakiž 1 K, mons. Fabris 20 K, gosp. Jovo Kovačević 20 K.

Popolni lunin mrk bode v noči od 27. do 28. t. m. Mrk bode videti v Aziji, Evropi, Afriki in v indijskem in atlantskem oceanu.

»Naša straža«. Daljni členi: Fran Oswald, kapelan, Idrija, 1 K, Frane Pokorn, župnik, Besnica, 2 K, Josip Lavrič, župnik, Logatec, 2 K,

Miha Bulovec, semen. podvodja, Ljubljana, 6 K, Mariborski bogoslovci: Čebašek Jakob, Kramaršič Vekoslav, Krener Rudolf, Malajner Dragotin, Markovšek Ivo, Požar Alfonz, Škerbs Roman, Stegenšek Avgustin, Tomažič Ivan, Vogrince Ivan, Žičkar Marko, Gašparič Jakob, Koriper Anton, Lorenčič Vinko, Planine Franjo, Bosina Ivan, Goričan Ivan, Jager Avgustin, Koriper Ivan, Kosi Jakob, Lenart Martin, Novak Anton, Potrč Vekoslav, Pučnik Anton, Rauter Jakob, Slavič Matija, Spindler Franjo, Stuhce Franjo, Vračko Evald, Zaje Ivo, Florjančič Josip, Strgar Anton, Ašič Maks, Gala Ljudevit, Gorjup Peter, Ile Iv., Jelšnik Ivan, Koriper Rudolf, Goričar Marko, Lončarič Josip, Lovrec Andrej, Potočnik Vekoslav, Preglej Zmagoslav, Pue Dominik, Skamlee Ognjeslav, Skvarč Josip, Šlebinger Ivan, Vrabec Maks, Zakošek Ivan, Kolar Ivan, vsak po 1 K (skupaj 50 K), slovensko omizje v Brunnerjevi gostilni v Beljaku, 4 K, iz Zagorja ob Savi: Martin Škerjanc, kapelan 2 K, gospodičina Fani 1 K, gospodičina G. S—a 1 K, gospa Marija Medvedova 2 K, Adamič Milan, učitelj 1 K, Alojzij Tomažič, poštni odpravitelj 1 K, Vojteh Hybašek, kapelan 1 K, Gross Jakob, župnik 1 K, H. Badjura, krojaški mojster 1 K, Jakob Hrastelj, posestnik 1 K, Jan. Petek, posestnik, 1 K, Pavel Weinberger, posestnik 2 K, Andrej Mauer, posestnik 2 K, A. Eibensteiner, posestnik 2 K, Martin Pole, gostilničar 2 K, Valentin Zabovnik, nadzornik v einkarni 2 K, I. Korbar, gostilničar 1 K, Jos. Modie, c. kr. poštar 1 K, Iv. Müller, trgovec 2 K, Božidar Šeber, živinozdravnik 1 K, Dragotin Hribar, lastnik tiskarne, Celje, 8 K, Ivan Kregar, pasar, Ljubljana, 1 K.

Dalje so pristopila in plačala udnino sledeča društva: hranilnica in posojilnica Selee, 10 K, posojiln. Polhov Gradec, 10 K, posojiln. Črni Vrh, 10 K, posojiln. Gorje 10 K., kmetijska zadruga Gorje 10 K, katol. tiskovno društvo Ljubljana, 10 K, istrska posojilnica Pulj, 10 K, istrska vin. zadruga Pulj, 10 K, posojilnica Kranjska Gora 20 K, bužetsko društvo za štednjo i zajmove 10 K. (Pride še.)

Jubilejski darovi za družbo sv. Cirila in Metoda. Poslali so: Vodstvo moške in vodstvo ženske podružnice v Št. Juriju ob juž. žel. po 43 gld. — Podružnica v Ljutomeru iz nabiralnika pri g. Šeršenu 5 gld. — Podružnica v Žužemberku po g. Ivanu Pehaniju 40 gld. 44 nč. — Iz nabiralnika v Petričevem hotelu kot dobiček od biljarda po g. J. Kamnikarju iz Radeč pri Zid. mostu 5 gld. — Vesela družba pri Pintarju v Kandiji 3 gld. 50 nč. in č. g. prof. dr. Jos. Marinko v Novem Mestu 5 gld. — G. Wisjan iz Trsta 14 gld. 20 nč. — Č. g. J. Stabuc, kap. pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, iz nabiralnika v gostilni g. Pernata 5 gl. — G. prof. Anton Štrifot v Kranju nabral 20 gld. — Č. g. Jos. Grašič, župnik v Bermu pri Paznu, daroval 5 gld. — Č. g. Matej Preželj, župnik v Mavčičah, 5 gld. — Gdč. Adela Pfeifer, poštna upraviteljica na Vinici, nabrala v veseli družbi 3 gld. 70 nč. — Mohorjani v Ratečah na Gorenjskem po č. g. župniku Lavtižarju 2 gld. — Planinski Čitalničarji po g. Al. Gratnerju 13 gld. 50 nč. — Ob prvem predavanju preč. g. prvomestnika Tomo Zupana o družbi sv. Cirila in Metoda dne 4. dec. se je nabralo v »Slovenski krščansko-socijalni zvezi« v Ljubljani 7 gld. 95 nč. — Č. g. župnik Mart. Meško 2 gl., č. g. kapelan Ivan Zadravec 1 gl. in sl. »Bralno društvo Kapelsko« 2 gl. — Č. g. konz. svetnik dr. Jos. Dolence za Miklavža 10 gld. — Č. g. Avgustin Skočir, kurat v dež. bolnici v Gradcu, doneske za 4 mesece (sept. okt. nov. dec.) 20 gl. — Žužemberška podružnica po č. g. kaplanu Henriku Povšetju 20 gld. Bog plačaj vsem dobrotnikom in vzbudi potrebni družbi se mnogo podpornikov v tekočem letu.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Opozarjamo naše čitatelje, da bode zvečanje XXXII. državne dobrotvorne loterije že dne 15. decembra t. l. Srečke po 2 gld. za to loterijo, na katerih izredno ugodne dobitne šanse — glavni dobiček: 200.000 kron v gotovem — smo že opozorili v jedni prejšnjih številkih tega lista, je dobiti, kolikor jih je še na prodaj, v vseh tabakarnah, loterijskih kolekturah, menjalnicah itd.

Koledar.

Danes v sredo 14. decembra: Spiridijon, škof.
Jutri v četrtek 15. decembra: Jarnej, šk.; Kristina, dev.
Solnčni: Izhod ob 8. uri 6 min. Lunin: Izhod ob 9. uri 10 min.
Zahod „ 3. „ 44 „ Zahod „ 4. „ 49 „
Ta je 51. teden. Danes je 347. dan tega leta, imamo torej še 18 dni.

Brzjavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Rovinj 14. Danes se je pričela pred porotniki razprava proti glasovitemu Martinolichu, ki je obtožen, da je poneveril na tisoče poverjenega mu denarja.

Obtožena brani dr. Forlani, civilno stranko pa zastopa dr. Laginja. Branitelj je zahteval, da bi se različni italijanski prvaki zaslili kakor priče o moralni vrlini obtožena in o njegovi požrtvovalnosti ter patrijotizmu. Državni pravdnik se je najodločneje uprl temu predlogu, naglasivši, da je obtoženece Rajmunda Rossija ugonobil materialno, kar nima nič opraviti s požrtvovalnostjo in patrijotizmom! Začelo se je zasliševanje obtožencea.

Dunaj 14. Ker se je govorilo te dni, da se pripravlja nova akeija v doseg kakoga sporazumljenja med Čehi in Nemci, je izjavil dr. Engel v v češkem klubu, da so te govorice neosnovane.

Budimpešta 14. V soboto bode imela zbornica zopet sejo. Pričakuje se novih viharjev, ker se opozicija izjavlja nasprotno tudi za kandidature Perezela za mesto predsednika zbornice. Opozicija je odločena, da se bode obupno borila proti vsakem poskusu vezati ji roke. Predsedništvo zbornice se bode volilo najbrže v ponedeljek.

Carigrad 14. Z Krete javljajo, da je v adresi do kraljice angležke, katero podpisujejo Mohamedani v Kandiji, rečeno, da je Anglija največa mohamedanska država, da je torej prosijo za protektorat, ker ne goje nikakega zaupanja do princea Jurija grškega. Adresa ima 10.000 podpisov.

Carigrad 14. Glasi se, da je sultan sklenil pogodbo z neko ladjetesalnico v Genevi za rekonstrukcijo vojnih ladij.

Washington 14. Pogajanja za sklep novih trgovinskih pogodb se baje ne uvedejo pred ratifikacijo mirovne pogodbe.

Washington 14. Štiri vojne ladije so dobile ukaz, naj odplujejo v Havano.

Najnovejša trgovinska vest.

New-York 13. novembra. (Izv. brzjav.)
Pšenica za december 71¹/₄, za maj 73¹/₄, za marec 70³/₄. Koruza za december 39¹/₄, za maj 39¹/₄. Mast 545.

Štev. 922.

Razglas.

V ponedeljek, dne 19. decembra 1898., odado se potóm javne dražbe v najem občinske naklade na užitnino vina, mošta in mesa, piva, žganja ter štantnina za dōbo 3 let. Klicna cena za jedno leto 3270 gld.

Dražba se bo vršila v občinskem uradu mej 10. uro dop. in 1. uro pop. Natančnosti in pogoji so na ogled na županstvu.

V Sežani, dne 11. dec. 1898.

ŽUPAN:

Ivan Renčelj.

Nova centralna čevljarnica v Trstu.

Via Maleanton št. 2.

Bogat izbor čevljev

za gospode, gospe in otroke.

Delo solidno, trpežno in po mogočih konkurenčnih cenah.

URAR

sposoben v popravljanju vsakovrstnih ur, se priporoča sl. slovanskemu občinstvu Trsta in okolice.

Friderik Colja,

raznašalec „Edinosti“ in vratar,
Via Solitario št. 8.

Svetoivančanom in okoličanom na znanje!

Podpisani javlja, da ima v svoji trgovini jestvin v ulici Giulia št. 64. (blizo bošketa) vsakovrstnih predmetov, spadajočih v to trgovino, kakor: riž, sladkor, kavo, vsakovrstne moke, fižol, testenine, olja, kis, mla, oves, otroblitl., itd.

Grižon Nazarij.

Cvet proti trganju.

(Liniment caspiol).

Preiskušano mazilo — odpravlja bolečine pri kostibolu, ganju in revmatizmu. — Ena steklenica z navodilom 50 av Razpošilja z obratno pošto najmanje dve steklenici „Deželna lekarna pri Mariji Pomagaj“

Ph. Mr. M. Leusteka v Ljubljani.

Carl Greinitz Neffen,

Na Corsu št. 33.

podružnica Trst.

Plazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo, traverze, zaklepe, železo za kovače in fačon, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitenga železa, vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč, peči in štedilna ognjišča,

kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne mehle in pred ognjem varne blagajne, nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. apostolskega Veličanstva.

XXXII. ces. kr. državna loterija

za civilne dobrodelne namene v tej državni polovini.

Ta denarna loterija, jedina v Avstriji zakonita dovoljena, obsega 12034 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 401.800 kron.

Glavni dobitek znaša

200.000 kron

Za izplačanje dobitkov jamči c. kr. loterijski zaklad.

Žrebanje nepreklicno dne 15. decembra 1898.

Jedna srečka stane 4 krone.

Srečke dobiva se pri oddelku za državne loterije na Dunaju, I. Riemergasse 7, v loterijskih kolekturah, v tobakarnah, pri davčnih, poštnih, brzjavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrti gratis za kupce srečk.

Srečke se določijo poštuno prosto.

C. kr. loterijska direkcija
oddelek za državne loterije.

Po vseh tobakarnah

dobite ravnokar izšlo povest

Čuvaj se senjske roke!

Velja 35 nvč.

Na zahtevanje cenik in prospekt.

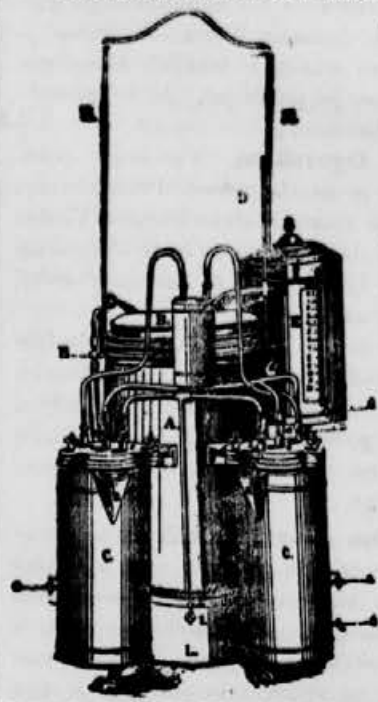
Prva tržaška tovarna

aparator za napravljanje plina acetilena

tvrdke ROCCO & C. v ulici Sanità št. 9.

Autorizirani instalaterji plina, vode in plina acetilen.

Aparat na acetilen od Josipa Rocca, patentiran v Avstro-Ogerski je absolutno najbolj praktičen in gotov, lahko rabjen ne eksplozira, vsprejet od različnih za varovalnih društev. Vsprejemajo se vsakovrstne kompletne naprave za hiše, restavracije, gledališča in mesta pod najugodnejšimi pogoji.

Velika zaloga najboljšega apnenega kislica, katerega kilogram daje 300 litr. plina.

Velik izbor svetilnic in pripadkov za razsvetljavo.

SPECIJALITETA CESTNIH SVETILNIC,

na 1 ali 2 plamena brez dovoda plina

(priprave za dvorce [vile] kijoske in mala mesteca).

Vsprejemajo se dela za instalacije in popraviljanje dovodov.

Zaloga

ulici Sanità št. 9.

Delavnica

v ulici S. Giorgio št. 1